

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v trestnej veci obvineného **P. S. pre pokračovací zločin subvenčného podvodu** podľa § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a/ Tr. zák. a iné, v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a členov senátu JUDr. Milana Karabína a JUDr. Petra Paludu prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 19. augusta 2009 v Bratislave, sťažnosť prokurátorky Úradu Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky proti uzneseniu bývalého Špeciálneho súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica, sp. zn. BB 4T 15/2009, zo 16. júla 2009 a rozhodol

t a k t o :

Podľa § 194 ods. 1 písm. b/ Tr. por. napadnuté uznesenie **sa zrušuje** a Špecializovanému trestnému súdu v Pezinku **sa ukladá**, aby vo veci **znovu konal a rozhodol**.

O d ô v o d n e n i e :

Prokurátorka Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky podala 29. mája 2009 pod sp. zn. VII/1 Gv 198/08, obžalobu na obvineného P. S. pre zločin subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a/ Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločenstiev podľa § 261 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Trestného zákona sčasti v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

ako živnostník pod obchodným menom P. S. uzavrel 2. novembra 2009 s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v X. „Dohodu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku na zriadenie chránenej dielne alebo chráneného pracoviska a ich zachovanie" na základe, ktorej bol poskytnutý nenávratný finančný príspevok financovaný sčasti z prostriedkov štátneho rozpočtu a sčasti Európskych spoločenstiev na spätné prefinancovanie nákladov spojených

so zriadením a zachovaním chránenej dielne, pričom obvinený P. S. predložil fiktívne faktúry na preplatenie nákladov, následne 7. decembra 2006 uzavrel s tým istým subjektom „Dohodu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku na činnosť pracovného asistenta“ podľa § 59 zákona č. 5/2004 Z. z. na základe, ktorej predložil úradu práce, sociálnych vecí a rodiny žiadosti o platby napriek tomu, že pracovníci vedení ako zamestnanci obvineného prácu v skutočnosti nevykonávali v súlade s dohodou, pričom odmena za prácu im bola vyplácaná sporadicky bez výplatnej pásky a bez dohľadu pracovného asistenta, čím takto mal spôsobiť škodu na nenávratnom finančnom prostriedku financovanom z Európskych spoločenstiev v sume 729 797 Sk (24.224,82 €) a štátneho rozpočtu Slovenskej republiky v sume 727 797 Sk (24 224,82 €). Obvinený P. S. mal tak isto žiadať o úhradu mesačných nákladov na mzdu pracovného asistenta E. S. v sume 41 370 Sk (1 373,22 €), pričom po začatí kontroly NKÚ a SR a ÚPSVaR v B. mu finančné prostriedky preplatené neboli.

Bývalý Špeciálny súd v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica uznesením zo 16. júla 2009, sp. zn. BB-4T 15/2009, uznesením podľa § 244 ods. 1, písm. a/ Tr. por. postúpil trestnú vec obvineného P. S. Okresnému súdu Bratislava I, pretože Špeciálny súd nebol na prejednanie veci príslušný.

V odôvodnení tohto uznesenia doslova uviedol, že: „Senát Špeciálneho súdu je však toho názoru, že skutok ktorý je predmetom obžaloby je potrebné posudzovať inak, než ako to urobila obžaloba. Dôkazy nazhromaždené a vykonané v prípravnom konaní poskytujú dostatočný podklad preto, aby konanie obvineného bolo kvalifikované ako pokračovací zločin subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a/ Trestného zákona sčasti v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona.

Podľa § 261 ods. 1 Trestného zákona prečin poškodzovania záujmov Európskych spoločenstiev spácha ten, kto použije, alebo predloží nepravý alebo neúplný výkaz alebo doklad alebo neposkytne povinné údaje, alebo použije prostriedky zo všeobecného rozpočtu a tým umožní spôsobenie sprenevery, alebo protiprávne zadržanie prostriedkov z uvedeného rozpočtu. Táto skutková podstata trestného činu súvisí s ochranou finančných záujmov Európskych spoločenstiev (ďalej iba E.) na území nášho štátu a má pôsobiť preventívne proti poškodzovaniu fondov, ktoré sú vytvorené v súvislosti so vstupom do E. (ďalej iba E.). Konanie páchatel'a spočíva v machináciách proti fondom E., ktoré sú na Slovensku poskytované a zároveň sa vyžaduje aj vznik škodlivého následku, to znamená umožnenie

sprenevery alebo protiprávneho zadržania finančných prostriedkov z rozpočtu fondov. Ide teda o prípad, kedy sú poskytované finančné prostriedky z fondov E. na území Slovenskej republiky a tieto už poskytnuté finančné prostriedky sú následne použité na iný účel, než bolo pôvodne určené. Takéto konanie umožňuje spôsobenie sprenevery alebo protiprávneho zadržania prostriedkov z rozpočtu E.“.

Bývalý Špeciálny súd v odôvodnení ďalej uviedol, že v prerokúvanej veci o takýto prípad nejde. Podľa obžaloby obvinený P. S. uzatvoril dve dohody, a to jednak „Dohodu o poskytovaní nenávratného finančného príspevku" na zriadenie chránenej dielne alebo chráneného pracoviska a ich zachovanie a jednak „Dohodu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku" na činnosť pracovného asistenta podľa § 59 Zákona č. 5/2004 Z. z. s tým, že náklady spojené so zriadením chránenej dielne, ako aj náklady spojené s úhradou mzdy pracovného asistenta budú refundované z prostriedkov fondu v správe Ú., ktorý je financovaný z 50 % z prostriedkov E. a z 50 % zo štátneho rozpočtu. Po predložení žiadostí o platby a fiktívnych faktúr obvinenému bola refundovaná celková suma 1 459 594 Sk (48 449,64 €). Z uvedeného teda vyplýva, že tu nejde o prípad, kedy boli obvinenému vopred vyplatené finančné prostriedky z fondu a tieto boli použité na iný účel, než ako bolo dohodnuté, ale ide o prípad, kedy obvinený podvodným konaním vylákal finančné prostriedky z fondu Ú. v úmysle spôsobiť väčšiu škodu. Teda nejde o spreneveru, ale o subvenčný podvod. Za danej dôkaznej situácie konanie obvineného nie je možné kvalifikovať, ako súbeh zločinu subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona so spôsobením značnej škody (preyšujúcej sumu 26 600 €) a zároveň aj ako prečin poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločností podľa § 261 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Trestného zákona so spôsobením škody väčšej (preyšujúcej sumy 2 660 €), ktorý tvorí polovicu celkovo spôsobenej škody. Podľa názoru senátu jednočinný súbeh týchto dvoch trestných činov nie je možný.

Ustanovenie § 261 Trestného zákona poskytuje ochranu fondom vytvoreným v súvislosti so vstupom do EÚ pred spáchaním sprenevery a neoprávneného zadržania finančných prostriedkov, ale nie pred podvodným vylákaním finančných prostriedkov z týchto fondov.

Keďže podľa názoru senátu v konaní páchatel'a popísaného v obžalobe prokurátora ide len o zločin subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a/ Trestného zákona,

ktorý nespadá do pôsobnosti Špeciálneho súdu senát pri predbežnom prejednaní obžaloby túto trestnú vec postúpil na prejednanie vecne príslušnému Okresnému súdu Bratislava I.“

Proti tomuto uzneseniu podala v zákonnej lehote sťažnosť prokurátorka Úradu Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky.

V sťažnosti uviedla, že s napadnutým uznesením sa nestotožňuje, zotrváva na právnej kvalifikácii uvedenej v obžalobe a navrhuje zrušiť ho a uložiť Špecializovanému trestnému súdu, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Doslova argumentovala tým, že: „Pri trestnom čine subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1 Trestného zákona ide o vylákание dotácie, subvencie, príspevku alebo iného plnenia zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu verejnoprávnej inštitúcie, rozpočtu štátneho fondu, rozpočtu vyššieho územného celku alebo rozpočtu obce. Je teda zrejmé, že toto ustanovenie neposkytuje ochranu finančným prostriedkom z Európskych spoločenstiev. Definícia toho, čo môže byť predmetom útoku, teda aké peniaze, odkiaľ, ktorá je priamo vyjadrená v ustanovení § 225 Trestného zákona, neumožňuje postih týmto ustanovením aj peňazí poskytnutých z Európskych spoločenstiev. Práve na ochranu tohto fondu, teda finančných záujmov Európskych spoločenstiev, zákonodarca pristúpil k ich úprave ustanovením § 261 Trestného zákona.“

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o sťažnosti na podklade ustanovenia § 192 ods. 1 písm. a/ a písm. b/ Tr. por. preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť a konanie predchádzajúce tomuto výroku napadnutého uznesenia a zistil, že sťažnosť prokurátorky je dôvodná.

V súlade s argumentáciou prokurátorky aj súd rozhodujúci o jej sťažnosti dospel k záveru, že vychádzajúc z definície finančných záujmov Európskych spoločenstiev, tieto predstavujú ich príjmy, výdavky a prostriedky a súvisia predovšetkým s rozpočtom E. Finančné záujmy Európskych spoločenstiev predstavuje i rozsiahly systém zberu a následného prerozdelenia finančných prostriedkov. Za konanie proti finančným záujmom Európskych spoločenstiev možno považovať ístivé získanie finančných prostriedkov, vyhýbanie sa povinnému plateniu, vylákание prostriedkov zo štrukturálnych fondov na základe neexistujúcich, či predstieraných programov,

zneužívanie finančných prostriedkov, porušovanie podmienok grantov a podobne. Článkom 280 Zmluvy o založení E. (tzv. M.) bol zavedený princíp asimilácie. Uvedené ustanovenie založilo povinnosť členských štátov prijať na ochranu finančných záujmov Európskych spoločenstiev do svojej trestnoprávnej úpravy opatrenia rovnocenné s opatreniami smerujúcimi k ochrane ich vlastných finančných záujmov. V dôsledku tejto požiadavky už zákonom č. 421/2000 Z. z., ktorým sa menil a dopĺňal Trestný zákon č. 140/1961 Zb. boli vytvorené skutkové podstaty trestných činov poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločenstiev (§ 126, § 126a, § 126b) a tieto boli prevzaté i Trestným zákonom v znení zákona č. 300/2006 Z. z.

Trestného činu podľa § 261 Trestného zákona (č. 300/2006 Z. z.) sa dopustí ten, kto použije, alebo predloží sfaľovaný, nesprávny alebo neúplný výkaz alebo podklad, alebo neposkytne povinné údaje, alebo použije prostriedky zo všeobecného rozpočtu Európskych spoločenstiev, z rozpočtu spravovaného Európskymi spoločenstvami alebo v zastúpení Európskych spoločenstiev na iný účel, ako boli pôvodne určené a tým umožní spôsobenie sprenevery, alebo protiprávne zadržanie prostriedkov z uvedeného rozpočtu.

V prípade nejasností alebo neúplností uvedenej skutkovej podstaty je nevyhnutné v súlade s znením ustanovenia § 7 ods. 1 Tr. zák. podľa ktorého trestnosť činu sa posudzuje podľa tohto zákona aj vtedy, ak to ustanovuje medzinárodná zmluva, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ktorou je Slovenská republika viazaná.

Vzhľadom na označenie Dohovoru vyhotoveného na základe článku K.3 Zmluvy o Európskej únii o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev (ďalej iba Dohovor) je zrejmé, že ide medzinárodnú zmluvu, ktorá bola na území Slovenskej republiky ratifikovaná a vyhlásená pod č. 703/2004 Z. z. spoločne s oznámením prístupu Slovenskej republiky k dodatkovým Protokolom tohto Dohovoru, ktoré boli publikované v Zbierke zákonov pod číslami 704/2004 Z. z. a 705/2004 Z. z.

Zo znenia článku 1., ods. 1, písm. a/ Dohovoru vyplýva, že na účely tohto Dohovoru je podvodom dotýkajúcim sa finančných záujmov Európskych spoločenstiev v súvislosti s výdavkami každý úmyselný čin alebo opomenutie súvisiace s

- používaním alebo predkladaním nepravých, nesprávnych alebo neúplných výkazov alebo dokumentov, ktoré majú za následok odcudzenie alebo protiprávne zadržanie finančných prostriedkov zo všeobecného rozpočtu Európskych spoločenstiev alebo z rozpočtov spravovaných Európskymi spoločenstvami alebo v ich mene,

- nezverejnením informácií v rozpore s konkrétnou povinnosťou, ktoré má rovnaký účinok,

- nesprávnym použitím týchto finančných prostriedkov na iné účely, ako sú tie, na ktoré boli pôvodne vyčlenené.

Z tohto znenia Dohovoru, ktorý má povahu medzinárodnej zmluvy, nielen svojou formou, ale aj preto, že ide o predpis vydaný na základe článku K.3 Zmluvy o Európskej únii, je zrejmé, aké konania mala na mysli chrániť pôvodná dohoda štátov Európskej únie – nejde v žiadnom prípade o spreneveru v zmysle trestného činu, ako ho pozná naše trestné právo, ale o akékoľvek podvodné konanie, ktoré má za následok odcudzenie, alebo protiprávne zadržanie finančných prostriedkov zo všeobecného rozpočtu Európskych spoločenstiev alebo z rozpočtov spravovaných Európskymi spoločenstvami alebo v ich mene.

Na vyrovnávanie regionálnych rozdielov v rámci Európskej únie bol vytvorený systém finančných nástrojov, ktorý je známy pod pojmom štrukturálne fondy. Jedným zo štrukturálnych fondov je Európsky sociálny fond (ESF), ktorý podporuje aktivity v oblasti zamestnanosti zamerané na zlepšenie kvalifikovanosti obyvateľstva a vzdelávacích systémov. Práve z tohto fondu boli priznané prostriedky aj obvinenému P. S. na realizáciu jeho projektu, ktorý však nezrealizoval a jeho realizáciu a „naplnenie“ určenia prostriedkov len predstieral, nepoužil ich na ten účel, na naplnenie ktorého mu boli zverené. Tieto mu však napriek tomu boli z oboch zdrojov vyplatené. Tieto prostriedky sú presne účelovo určené a tento účel konaním obvineného P. S. naplnený nebol. Preto je zrejmé, že finančné prostriedky z Európskeho sociálneho fondu boli použité v rozpore s ich určením. Finančným prostriedkom z Európskeho sociálneho fondu nie je poskytovaná ochrana prostredníctvom ustanovenia § 225 Trestného zákona.

Nie je pritom rozhodujúce, že v technike poskytovania týchto finančných prostriedkov išlo o refundáciu už vynaložených nákladov, čo je spôsobené podmienkami poskytovania

prostriedkov z fondov Európskych spoločenstiev priamo v Slovenskej republike cez ich prerozdelenie prostredníctvom Úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, ktoré sa však nestávajú vlastníkom, ale ostávajú správcom takýchto prostriedkov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je z týchto dôvodov toho názoru, že jednočinný súbeh zločinu subvenčného podvodu podľa § 225 Tr. zák. a prečinu poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločenstiev podľa § 261 Tr. zák. je možný v zásade preto, že každý z uvedených trestných činov chráni iný objekt.

Na záver je nevyhnutné dodať, že obvinený P. S. z oboch dohôd uvedených v skutku obžaloby (založených na číslach listov 340 – 351 a 670 – 676 spisu) vedel, že prostriedky, ktoré mu mali byť poskytované a z väčšej sčasti i boli vyplatené na zriadenie chránenej dielne alebo chráneného pracoviska a na ich zachovanie a prostriedky na činnosť pracovného asistenta pre občanov so zdravotným postihnutím, pochádzali zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky a Európskeho sociálneho fondu.

Z týchto dôvodov niet pochyb o tom, že právna kvalifikácia skutkov uvedených v obžalobe prokurátorkou Úradu Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky je správna a v súlade so zákonom, a tým je v súlade s ustanovením § 567f ods. 2 a contrario Tr. por. (účinného od 17. júla 2009) daná príslušnosť Špecializovaného trestného súdu s poukázaním na ustanovenie § 14 ods. 2 písm. e/ Tr. por. účinného do 17. júla 2009.

Z týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 19. augusta 2009

JUDr. Juraj K l i m e n t , v. r.,
predseda senátu

Vypracoval sudca: JUDr. Peter Paluda

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová